

PSY2900 Bacheloroppgave i Psykologi

Kandidatnummer: 10124

Er «Avvisning i parforhold» et reliabelt og valid mål med gode psykometriske egenskaper?

Veiledere:

Mons Bendixen

Leif Edward Ottesen Kennair

NTNU: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Mai, 2022

Forord og egenerklæring

I denne oppgaven utviklet bachelorgruppen ulike mål i tilknytning til romantisk aksept og avvisning, som veilederne videre utformet som en spørreundersøkelse. Resultatene fra spørreundersøkelsen ble videre kodet inn i SPSS av veilederne, der de også hadde laget enkelte samlevvariabler vi kunne ta i bruk. Videre ble alle analyser utført på egen hånd, men det ble gitt veiledningstimer om hvordan man gjennomfører ulike analyser. Forskningsartiklene ble i hovedsak funnet selvstendig, men veilederne viste til enkelte forslag gjennom semesteret.

Jeg valgte å skrive om målutvikling ettersom jeg ønsket å få dypere innsikt i hvordan man utvikler et mål med gode psykometriske egenskaper. Statistikk og kvantitative forskningsmetoder er et område av psykologien jeg synes er utfordrende, og derfor noe jeg ønsket å få mer kunnskap om. Jeg valgte å ha fokus på avvisning i parforhold da jeg synes dette er en interessant tematikk som de aller fleste mennesker kan relatere seg til.

Jeg vil takke Leif Edward Ottesen Kennair og Mons Bendixen, som har bidratt med god kunnskap i den innledende fasen av prosjektet. En spesiell takk veilederen min Mons Bendixen for gode tilbakemeldinger på tekst og statistikk i den avsluttende delen av prosjektet, noe jeg setter utrolig stor pris på.

Sammendrag

Denne oppgaven har som formål å undersøke om «Avvisning i parforhold» er et reliabelt og valid mål med gode psykometriske egenskaper. Respondentene besvarte ett av to spørreskjemaer, ut fra om man var i et forpliktende parforhold eller ikke. Denne oppgaven utforsker parforhold, og derfor blir kun data fra dette spørreskjemaet tatt i bruk. Det var totalt 126 individer som besvarte spørreskjemaet, etter at homofile og bifile ble selektert vekk. Resultater fra faktoranalyse indikerer at partneravvisning er et tredimensjonalt mål som inneholder emosjonell avvisning, fysisk avvisning og fiendtlig avvisning. Reliabilitetsanalyser tyder på at «Avvisning i parforhold» har høy reliabilitet både som et endimensjonalt mål og som et tredimensjonalt mål. Som et endimensjonalt mål, bekreftet resultatene fra korrelasjonsanalysene hypotese 1 om en positiv korrelasjon mellom avvisning og ensomhet tilknyttet partner, og hypotese 2 om en negativ korrelasjon mellom avvisning og kroppslig selvaktelse. Korrelasjonsanalysene for de tre avvisningsdimensjonene viste varierende og uforventede resultater. Disse resultatene tyder på at validiteten til målet, spesielt som et tredimensjonalt mål, må undersøkes ytterligere før man kan konkludere med at «Avvisning i parforhold» er et godt mål med gode psykometriske egenskaper.

Romantiske parforhold kan beskrives som en gjensidig og pågående relasjon mellom to mennesker som karakteriseres med en typisk særegen intensitet, ofte preget av en uttrykt kjærlighet for hverandre og seksuell atferd (Collins et al., 2009). Å finne en romantisk partner og utvikle et langvarig forhold til den personen er noe mange streber etter, og kommer med flere fordeler: Man har en partner i livet man kan støtte seg på når man møter på utfordringer, en som verdsetter deg og gjør at man føler seg akseptert og bra nok. Forelskelse og kjærlighetsforhold er som regel assosiert med positive følelser og trygghet, men dette er ikke tilfellet for alle. Flere opplever å ikke få sine behov og forventninger møtt, noe som kan bære med seg flere negative konsekvenser. Hvordan påvirkes man av å bli avvist i et parforhold?

Avvisning

Avvisning vil si å ikke få den oppmerksomheten man ønsker fra andre, og kan oppleves svært smertefullt. Avvisning kan oppleves på ulike arenaer i livet; Man kan føle seg avvist av venner, familien eller på jobb, men å bli romantisk avvist av en man elsker er kanskje det vondeste av alt (Leary, 2001, s. 55). Hvorfor gjør avvisning så vondt? Alle mennesker har et fundamentalt behov for å tilhøre et fellesskap – dette er forankret i vår evolusjonære historie (Huseby, 2016). Selv om vi i dagens moderne samfunn ikke er avhengige av en flokk for overlevelse, er det fremdeles noe de aller fleste mennesker søker etter for å ha det bra, og for å føle at livet har verdi og mening. Mennesker er sosiale vesener av natur, og flere mener at mennesker har et behov for tilhørighet som utgjør en grunnleggende motivasjon som driver tanker, emosjoner og mellommenneskelig atferd (Heinrich & Gullone, 2006). Dette behovet omfatter et sterkt ønske om å danne og opprettholde minst en eller flere varige, positive og betydelige mellommenneskelige forhold (Baumeister & Leary, 1995, s. 497). Dersom en har vanskeligheter når det kommer til å bygge og opprettholde relasjoner, og dermed ikke får tilfredsstilt sine behov for tilhørighet, kan dette resultere i negative utfall som kan utspille seg som depresjon, angst, sinne eller ensomhet (Heinrich & Gullone, 2006). På grunn av dette, kan det oppleves svært smertefullt å bli avvist, noe som kan faktisk tolkes ganske bokstavelig: Nevropsykologiske studier har vist at opplevelse av sosial avvisning deler samme somatosensorisk representasjon i hjernen som ved fysisk smerte, noe som er vist i en studie som undersøkte hjerneaktivitet og sosial ekskludering. Deltakere skulle spille et virtuelt ballspill mens hjernen deres ble scannet. I spillet ble deltakere etter hvert ekskludert fra leken, noe som resulterte i at anterior cingulate cortex ble aktivert i større grad enn da de var inkludert i spillet (Eisenberger et al., 2003), noe

som også har blitt observert i studier som omhandler fysisk smerte. Man kan dermed argumentere for at avvisning faktisk gjør «vondt» (Kross et al., 2011).

Avvisning i romantiske parforhold

Som tidligere nevnt oppleves avvisning fra en romantisk partner spesielt sterkt, og kan ha en enorm påvirkning på et individs følelser og atferd (Romero-Canyas et al., 2010). En av de viktigste funksjonene i et romantisk parforhold er å gi en følelse av aksept, og å bli elsket, likevel er det mange romantiske parforhold der dette ikke er tilfellet (Downey et al., 1999). Sex er også en stor del av de fleste romantiske parforhold, og dermed kan seksuell avvisning fra partner oppleves smertefullt da majoriteten av par er monogame, og er avhengige av hverandre for tilfredsstillelse av seksuelle behov (Kim et al., 2020).

Ensomhet

Forskning viser som nevnt at avvisning henger sammen med ensomhet (London et al., 2007). Ensomhet kan defineres som en følelse av ekskludering fra andre og mangel på sosial kontakt i forhold til hva som er ønsket for individet. Ensomhet står i motsetning til konseptet om sosial støtte, som defineres som antallet og kvaliteten av sosiale kontakter og ressurser tilgjengelig til individet (Hays & DiMatteo, 1987, s. 69). Ensomhet kan beskrives som en fundamental uønsket og stressende opplevelse som potensielt kan føre med seg alvorlige konsekvenser som lavere livskvalitet, alkoholisme, selvmord og psykisk sykdom (DiTomasso et al., 2004, s. 99). Det er estimert at en av fire mennesker lider av ensomhet til enhver tid (DiTomasso et al., 2004, s. 99-100). Det er ulike faktorer som fører til ensomhet gjennom livet; Både menneskene man omgir seg med for å føle tilhørighet, og de man lener seg på for trygghet og støtte forandrer seg ut fra livsstadiet man befinner seg i. Når det kommer til følelsen av tilhørighet, viser studier at antall venner og kvaliteten på vennskap er hovedfokuset som barn, mens romantiske erfaringer får en økende viktighet som ungdom og voksen (Qualter et al., 2015). Menneskene man benytter for støtte og trygghet endrer seg også fra å være omsorgsgivere som foreldre, besteforeldre og eldre søsken som barn, til det som voksen ofte er den romantiske partneren som er den viktigste tilknytningsfiguren man lener seg på for støtte og trøst, og sees ofte på som en sikker base (Mikulincer & Goodman, 2006, s. 26).

Ensomhet og romantiske parforhold

Det å være i et romantisk parforhold kan være en beskyttende faktor for ensomhet; Studier har vist at sivilstatus er en av de sterkeste prediktorene for ensomhet, og det er funnet at individer som har en romantisk partner eller ektefelle er mindre ensomme enn single individer (Ercole & Parr, 2020, s. 5). I tilknytning til dette, viser forskning også at det å være singel er relatert til høyere score av romantisk ensomhet (Adamczyk, 2018). Annen forskning har vist at ensomme individer ønsker mindre kjærlighet fra andre, viser mindre kjærlighet til andre, ser på dem selv som mindre attraktive for det motsatte kjønn, og i større grad viser usikre tilknytningsmønstre i deres romantiske relasjoner enn individer som ikke er ensomme (Rotenberg et al., 2001, s. 56). En studie som forsket på ensomhet og ulike kjærlighetsstiler, viste at ensomme individer viser mindre lidenskapelig kjærlighet og er mindre ærlige om sine intensjoner og følelser i en romantisk relasjon enn de som ikke er ensomme, og dermed er mindre sannsynlige til å være i et tilfredsstillende kjærlighetsforhold (Rotenberg & Korol, 1995). Det kan dermed tyde på at det å være i et romantisk parforhold vil bedre livskvaliteten og minke sannsynligheten for å oppleve ensomhet, men kun det å være i et forhold er ikke nok i seg selv; Man kan naturligvis være i et forhold som ikke møter behovene man har for tilknytning eller støtte.

Det er vist at ensomhet kan oppleves spesielt vondt i romantiske parforhold, fordi disse følelsene ikke samstemmer med forventningene man har om en slik relasjon (Flora & Segrin, 2000, s. 815). Noen studier har vist at å være i et forhold som ikke er tilfredsstillende faktisk kan ha verre konsekvenser enn å ikke være i et forhold i det hele tatt (Wickrama et al., 1997). Flere studier har også vist at lykkelige gifte individer har bedre mental helse enn ulykkelige gifte individer (Dush & Amato, 2005, s. 611), noe som ikke er et overraskende funn, men indikerer at kvaliteten på parforholdet man er i har en påvirkning på psykisk helse. I tilknytning til dette, er det vist at individer som ikke opplever at ekteskapet er tilfredsstillende, kan oppleve negative ringvirkninger i form av psykososiale utfordringer som depresjon, angst og nettopp ensomhet, i tillegg til dårligere fysisk helse, grunnet et svekket immunsystem (Flora & Segrin, 2000, s. 812). Med utgangspunkt i forskningen som er presentert her, kan man argumentere for at det å være i et romantisk parforhold kan øke livskvaliteten og minske ensomhet, men bare dersom relasjonen er givende og gjensidig støttende. Hvis kjærligheten man viser ikke blir gjengjeldt, vil dette kunne føre til ubehag og skuffelse (Baumeister & Leary, 1995, s. 505). Dette argumenterer dermed for at man kan oppleve romantisk ensomhet selv om man er i et forhold, dersom man ikke opplever tilstrekkelig støtte og aksept.

Selvaktelse

Avvisning forventes også å ha en sammenheng med selvaktelse. Selvaktelse er et viktig konstrukt i samfunnsvitenskapen, og det er flere ulike tolkninger av selvaktelse som konsept. På et overordnet nivå kan selvaktelse beskrives som et individs evaluering av, eller holdning til seg selv (James, 1890). Selvaktelse kan også forklares som graden av samsvar mellom et individs faktiske selv, og det ideelle selv (Cohen, 1959). Sosiometerteorien, en teori om selvaktelse utviklet av Mark Leary, argumenterer for at selvaktelse kan beskrives som en indre psykologisk målestokk som oppfatter i hvilken grad man blir verdsatt av andre mennesker (Leary & Baumeister, 2000). Dersom man oppfatter seg selv som inkludert vil man ha en bedre følelse, og dersom man opplever å bli ekskludert vil man dermed ha en lavere selvfølelse. Dette blir argumentert for på et evolusjonært grunnlag; Gjennom mesteparten av vår evolusjonære historie har man ikke klart seg alene, dermed trenger man en måte for å kunne evaluere hvordan man klarer seg sosialt. Dermed kan man argumentere for at lav selvaktelse ikke nødvendigvis er noe man skal prøve å unngå, men heller kan sees på som et redskap som gir nyttig informasjon i tilknytning til hvordan man klarer seg i det sosiale livet (Gilovich et al., 2019, s. 80).

Det er viktig å understreke at selvaktelse ikke blir oppfattet som stabilt på tvers av alle situasjoner og aspekter ved selvet, og at ulike faktorer kan påvirke selvaktelsen. Man kan blant annet skille mellom «trait»-selvaktelse og «state»-selvaktelse, altså selvaktelse knyttet til trekk, og selvaktelse knyttet til tilstand. Selvaktelse knyttet til trekk omhandler en persons generelle nivå av selvrespekt, og studier viser at denne typen selvaktelse er nokså stabil over tid (Block & Robins, 1993). Selvaktelse tilknyttet tilstand omhandler dynamiske og foranderlige selvevalueringer som kan endres avhengig av kontekst (Heatherton & Polivy, 1991), og i tilknytning til dette, er det blant annet funnet selvaktelse tilknyttet prestasjoner, sosial selvaktelse og kroppslig selvaktelse (Heatherton & Polivy, 1991).

Kroppslig selvaktelse og romantisk avvisning

Det er flere grunner til å forvente at romantisk avvisning og kroppslig selvaktelse har en sammenheng. Evolusjonspsykologien forklarer at et tiltrekkende utseende er sentralt i partnervalg, der en attraktiv fysisk fremtoning er en stor fordel i interseksuell seleksjon (Barber, 1995), og kan gi en høyere «mate value». «Mate value» kan beskrives som hvor verdifull en person ville vært som en partner i et reproduktivt forhold, altså hvor ettertraktet man er blant potensielle partnere (Brase & Guy, 2004). Flere faktorer inngår i «mate value»,

blant annet alder, inntekspotensial, personlighet, demografiske faktorer, og ikke minst utseendet. Flere studier støtter antakelsen om at attraktivitet er en sentral faktor når det kommer til romantisk søking. I et eksperiment som omhandlet dating og utseende, ble deltakere presentert for potensielle partnere med ulik grad av attraktivitet. Her ble det vist at de potensielle partnerne alle deltakerne likte best, og inviterte oftest på date, var de mest attraktive individene (Berscheid et al., 1971, s. 174), som dermed støtter opp under forventningen om at attraktivitet er en viktig faktor i partnervalg.

Attraktivitet er altså sentralt når man skal tiltrekke seg partnere, og naturligvis også når man evaluerer potensielle partnere (Fletcher et al., 1999). At et tiltrekkende utseende er en viktig faktor for partnervalg er allment kjent, og dermed kan responser man får i romantiske kontekster kunne tolkes som tydelig tilbakemelding på ens relative attraktivitet. Dermed kan avvisning fra en potensiell romantisk partner kunne tolkes som at han eller hun ikke ser på deg som attraktiv nok til å vise romantisk interesse (Harrington & Overall, 2021).

Flere studier viser også at det kan være en sammenheng mellom avvisning, selvtillit og selvaktelse. I tilknytning til dette, er det viktig å understreke at selvaktelse beskrives som oppfattelsen man har av seg selv, mens selvtillit omhandler troen på seg selv, og sine egne ferdigheter (Mich et al., 2014, s. 170). En studie viste at kvinner med lav selvtillit har en høyere sannsynlighet til å tolke partnerens minste tegn på fornærmelse som et tegn på avvisning (Murray et al., 2002, s. 572). Her vises det altså til at lavere selvtillit kan føre til at man tolker partnerens ord og handlinger som avvisning, selv om det ikke nødvendigvis er det. I en studie som omhandlet kvinner og skjønnhetsstandarder, ble det vist at kvinner som baserer deres selvaktelse på skjønnhetsstandarder, er mer sensitive for dårligere kroppslig selvaktelse dersom de opplever romantisk avvisning (Auguste G. Harrington & Overall, 2021). En annen studie som undersøkte attraktivitet, selvtillit og selvaktelse, fant at spesielt kvinner som anser seg selv som attraktive, har høyere selvtillit når det kommer til hvor romantisk ettertraktet de er, og har bedre selvaktelse (Bale & Archer, 2013).

Kjønnsforskjeller i tilknytning til kroppslig selvaktelse og avvisning

Er sammenhengen mellom selvaktelse og avvisning lik for menn og kvinner? Med evolusjonspsykologien som utgangspunkt, er det en forventning om at det er kjønnsforskjeller i seksuell seleksjon der menn verdsetter fysisk attraktivitet hos en partner i større grad enn det kvinner gjør (Feingo, 1990). Kvinner på den andre siden, har et større fokus på status og makt hos potensielle partnere (Brase & Guy, 2004). Dette forklares som at kvinner har et bestemt antall barn de kan få i løpet av livet, og ser etter menn som kan ta vare på barna – status, makt

og sosial dominans kan være faktorer som bidrar til dette inntrykket (Feingo, 1990). Menn på den andre siden, kan potensielt få utrolig mange barn sammenliknet med kvinner. Det blir i biologien argumentert for at menn ønsker å «maksimere» deres reproduktive suksess, og her har utseendet noe å si; Attraktive trekk ved kvinner signaliserer ungdommelighet, god helse og fertilitet (Singh, 2002, s. 81), og dermed at de kan produsere levedyktige barn. Menn er fertile så godt som hele livet, og er dermed ikke avhengig av et spesielt type utseende for å «bevise» dette. En studie har undersøkt dette fenomenet, og resultatene indikerte at romantisk popularitet viste en sterkere sammenheng med attraktivitet hos kvinner enn hos menn, og støtter dermed antakelsen om at menn verdsetter attraktivitet i høyere grad enn kvinner (Feingo, 1990). Denne studien viste imidlertid at det også var en positiv korrelasjon mellom romantisk popularitet og attraktivitet for menn, men at den ikke var like sterk. Det er viktig å understreke at denne studien omhandlet objektiv attraktivitet, mens vår studie omhandler kroppslig selvaktelse, som er en subjektiv oppfatning av sitt eget utseende. Likevel kan det faktum om at menn vektlegger utseendet i større grad enn kvinner, som også er den generelle oppfatningen i samfunnet, påvirke kvinners selvaktelse indirekte dersom en opplever å bli avvist, fordi det som tidligere nevnt kan tolkes som at man ikke er attraktiv nok for den potensielle partneren. Ut fra denne forskningen kan det tyde på at kroppslig selvaktelse og partneravvisning henger litt tydeligere sammen for kvinner enn det gjør for menn, selv om attraktivitet er verdsatt når det kommer til partnervalg hos begge kjønn.

Denne studien

Denne studien er en del av et større prosjekt der hensikten er å utvikle ulike mål som omhandler romantisk avvisning, aksept og søking som favner både romantiske langtidforhold og korttidforhold. Denne studien tar for seg «Avvisning i parforhold». Oppgavens problemstilling er å undersøke om målet er reliabelt og valid, med gode psykometriske egenskaper. For å undersøke validiteten til målet kommer jeg til å undersøke hvordan partneravvisning og deres eventuelle dimensjoner henger sammen med ensomhet og selvaktelse. I denne oppgaven ligger fokuset på selvaktelse tilknyttet utseende, mer spesifikt kroppslig selvaktelse. Mine to hypoteser er følgende; Hypotese 1: «Avvisning i parforhold» korrelerer positivt med opplevd ensomhet i parforhold, og hypotese 2: «Avvisning i parforhold» korrelerer negativt med kroppslig selvaktelse. Disse antakelsene er basert på tidligere forskning. Kjønnforskjeller kommer også til å bli utforsket i tilknytning til avvisning og de ulike valideringsmålene.

Metode

Utvalg

Utvalget som ble tatt i bruk for disse analysene kan beskrives som et bekvemmelighetsutvalg, og besto av studenter ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Dataen ble innsamlet gjennom en elektronisk spørreundersøkelse på våsemesteret i 2022, der man kunne velge mellom to ulike spørreskjemaer basert på om man var i et forpliktende parforhold eller ikke. Det var 277 som besvarte undersøkelsen totalt, men denne studien ser kun på dataen fra spørreskjemaet som omhandlet individer i et parforhold. Det var 150 som besvarte dette spørreskjemaet, og respondentene besto av kvinner og menn i ulik alder, med ulik seksuell orientering. Denne studien vil kun undersøke heteroseksuelle, da homoseksuelle og biseksuelle var lite representert blant respondentene.

Etter at homoseksuelle og biseksuelle ble selektert bort, besto utvalget av 126 respondenter hvorav 76 var kvinner (60%) og 50 var menn (40%). Kvinner hadde en gjennomsnittsalder på 21.5 år, $SD = 1.68$, og menn hadde en gjennomsnittsalder på 22.5 år, $SD = 2.23$. Av kvinnene var 24 gift eller hadde samboer (32%), og 52 var i et forpliktende parforhold (68%). Av menn var 10 gift eller hadde samboer (20%), og 40 var i et forpliktende parforhold (80%).

Prosedyrer

Emneansvarlige ved NTNU distribuerte spørreundersøkelsen på Blackboard og via mail. Det ble også holdt en PowerPoint for studenter ved NTNU med informasjon om undersøkelsen og en vedlagt QR-kode, der de ble invitert til å delta. I tillegg til dette, ble det utdelt «flyers» på ulike campuser ved NTNU, med informasjon om undersøkelsen og en vedlagt QR-kode der man fikk tilgang til spørreundersøkelsen.

Studentene ble informert om at man måtte være 18 år for å gjennomføre undersøkelsen. De fikk beskjed om at noen av spørsmålene berører følsomme tema, og at det dermed anbefaltes å besvare spørreskjemaet i skjermede omgivelser. Det ble videre informert om at undersøkelsen var frivillig, og at man som deltaker ble sikret anonymitet, da det ikke kom til å bli registrert personidentifiserende opplysninger eller IP-adresser. Det ble vedlagt kontaktinformasjon til de ansvarlige for spørreundersøkelsen, slik at man kunne kontakte dem dersom man hadde noen spørsmål.

I tråd med universitetets reguleringer ble det ikke gitt noen insentiver eller kurspoeng for deltakelse.

Instrumenter

For å utforme spørreskjemaet, måtte det kartlegges hvilke måter det er mest vanlig å bli avvist på. Vi tok i bruk «Act Nomination»: vi skrev ned fra egne erfaringer, i tillegg til å forhøre oss med medstudenter og bekjente hvordan de føler seg avvist av partneren

Etter innsamling, hadde vi totalt 126 forslag for handlinger partneren gjør som fører til at man føler seg avvist. Disse ble kategorisert som «passivt avvisende oppførsel», «bryte løfter/utroskap», «aktivt avvisende oppførsel», «vold», «nedprioritering» og «seksuell og fysisk avvisning». Avvisningsmåtene som falt inn under disse kategoriene ble videre redusert til totalt 37 forslag. Basert på dette, ble det til slutt valgt ut 13 måter å bli avvist som best representerte forslagene.

De 13 handlingene som ble benyttet i spørreskjemaet var følgende: «han/hun andre snudde seg vekk» (testledd 1), «Han/hun ga uttrykk for at han/hun ikke var interessert i sex» (testledd 2), «Han/hun virket uengasjert i samtaler» (testledd 3), «Han/hun ignorerte meg helt» (testledd 4), «Han/hun virket åndsfraværende» (testledd 5), «Han/hun fant på noe annet å gjøre enn å være sammen med meg» (testledd 6), «Han/hun ble frustrert og irritert» (testledd 7), «Han/hun skjøv deg bort» (testledd 8), «Han/hun kritiserte deg» (testledd 9), «Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke ønsket noe fysisk berøring» (testledd 10), «Han/hun sa noe sårende eller krenkende» (testledd 11), «Han/hun foreslo at dere kunne gjøre noe annet» (testledd 12) og «Han/hun kom med unnskyldninger for ikke å ha sex» (testledd 13).

Respondentene skulle svare på hvor ofte de hadde opplevd de ulike typene avvisning den siste måneden, og svaralternativene de kunne velge mellom var *ingen ganger, én gang, 2-3 ganger, 4-5 ganger og mer enn 5 ganger*. Svaralternativene ble kodet fra 0 (*ingen ganger*) til 4 (*mer enn 5 ganger*).

Disse 13 forslagene ble representative for «Avvisning i parforhold» når vi videre utviklet et anonymt, kvantitativt spørreskjema hentet fra nettskjema.no. På grunn av anonymiteten var det ikke nødvendig med godkjennelse fra NSD eller liknende instanser.

I spørreundersøkelsen ble deltakerne først spurt om sivilstatus, og ble deretter delt inn i to ulike spørreundersøkelser; En for single, og en for forpliktende parforhold.

Respondentene svarte på lukkede og predefinerte spørsmål som omhandlet «mating success» (hvor vellykket man føler seg med tanke på å få en partner), personlighet, forholdskvalitet, sosioseksualitet, fiendtlighet overfor kvinner og menn, selvaktelse og ensomhet, der svaralternativene ble presentert på en Likert-skala. I denne studien skal jeg analysere resultatene fra spørsmålene som omhandlet ensomhet og kroppslig selvaktelse i sammenheng med partneravvisning. Jeg kommer ikke til å ta hensyn til signifikansnivåer, men heller

styrken på korrelasjonene fordi utvalget er relativt lite, noe som vil resultere i ikke-signifikante resultater. Alle analyser blir utført i SPSS Statistics versjon 27.

Valideringsmål

Valideringsmålet som ble tatt i bruk for ensomhet var «Social and Emotional Loneliness Scale for Adults Short Form» (SELSA-S) (DiTomasso et al., 2004). SELSA-S består av 15 testledd selektert fra den originale SELSA (DiTomasso & Spinner, 1993). SELSA-S viser til 3 dimensjoner av ensomhet: sosial, romantisk og familiær, hvorav de tre ulike ensomhetsdimensjonene besto av 5 testledd hver. Disse 15 testleddene ble tatt i bruk i vår spørreundersøkelse. Reliabiliteten av de ulike testleddene for ensomhetsdimensjonene ble undersøkt på vårt datasett, for å fastslå at dataen som har blitt innsamlet i vår studie stemmer overens med valideringsmålet.

Først ble det kjørt en faktoranalyse av typen PCA for å bekrefte at faktorstrukturen vist i SELSA-S gjenspeiler de samme dimensjonene av ensomhet i vårt datasett. Faktoranalysen blir kjørt på alle de 15 testleddene som omhandler ensomhet, med en forventning om at det vil være tre dimensjoner; En knyttet til familie, en knyttet til vennskap, og en knyttet til partner, i tråd med SELSA-S. Siden vi er ute etter å bekrefte resultatene fra SELSA-S om at det er tre ulike dimensjoner innenfor ensomhet blir det tatt i bruk en Oblique rotasjon (Direct Oblimin) med alle testleddene.

Faktoranalysen bekrefter at ensomhet er et tredimensjonalt mål, og viser dimensjonene ensomhet knyttet til familie, ensomhet knyttet til vennskap, og ensomhet knyttet til partner, slik det gjør i SELSA-S. Alle målene viser en god reliabilitet basert på Cronbach's Alpha; ensomhet tilknyttet familie hadde den sterkeste reliabiliteten, $\alpha = .82$, etterfulgt av ensomhet tilknyttet vennskap, $\alpha = .82$, og til slutt ensomhet tilknyttet partner, $\alpha = .73$.

Valideringsmålet som ble tatt i bruk for selvtaktelse var «The State Self-Esteem Scale» (SSES) (Heatherton & Polivy, 1991). Dette målet består av 20 testledd modifisert fra «Janis-Field Feelings of Inadequacy Scale» (1959), med 4 testledd hver som omhandlet følgende områder: akademisk, sosial, utseende og generell selvtaktelse. Psykometriske analyser viser at SSES har 3 faktorer: «performance», «social» og «appearance»-selvtaktelse. 6 testledd som omhandler «appearance» ble tatt med i vår studie, og blir omtalt som «kroppslig selvtaktelse».

I likhet med testleddene for ensomhet, ble reliabiliteten av de ulike testleddene som omhandlet kroppslig selvtaktelse undersøkt på vårt datasett, for å se om dataen som er samlet inn stemmer overens med valideringsmålet. Det var som nevnt kun dimensjonen kroppslig selvtaktelse som ble tatt i bruk fra SSES, og det blir dermed kun sjekket reliabilitet for

testleddene som inngår i dette målet. En Cronbach's Alpha viste en god reliabilitet, $\alpha = .84$, og dermed en god indre konsistens.

Testleddene hentet fra SELSA-S og SSES som ble tatt i bruk i denne studien ble presentert på en 5-punkts Likert-skala som rangerte fra «*stemmer svært dårlig*» (1) til «*stemmer svært godt*» (5).

Resultater

Deskriptiv statistikk for avvisningsvariabler

Deskriptiv statistikk av typer avvisning for hele utvalget er vist i tabell 1. Resultatene viste at testledd 3 (han/hun virket uengasjert i samtaler) var den vanligste måten å oppleve avvisning på, $M = 1.23$, $SD = 1.12$, og at testledd 4 (han/hun ignorerte meg helt), $M = 0.27$, $SD = 0.66$, var den minst vanlige måten å føle seg avvist på.

For kvinner var testledd 3 (Han/hun virket uengasjert i samtaler) i gjennomsnitt den vanligste måten å føle seg avvist på, $M = 1.35$, $SD = 1.08$, mens den minst vanlige måten å føle seg avvist på var testledd 10 (Han/hun ga uttrykk for at han/hun ikke ønsket noe fysisk berøring), $M = 0.22$, $SD = 0.56$. For menn var testledd 7 (Han/hun ble frustrert og irritert) i gjennomsnitt den mest vanlige måten å føle seg avvist på, $M = 1.54$, $SD = 1.47$, og den minst vanlige måten å oppleve avvisning på for var testledd 4 (Han/hun ignorerte meg helt), $M = 0.31$, $SD = 0.78$.

Tabell 1*Deskriptiv statistikk for avvsningsvariabler (N = 126)*

	<i>M</i>	<i>SD</i>
Han/hun andre snudde seg vekk (testledd 1)	0.65	1.05
Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke var interessert i sex (testledd 2)	1.00	1.16
Han/hun virket uengasjert i samtaler (testledd 3)	1.23	1.12
Han/hun ignorerte meg helt (testledd 4)	0.27	0.66
Han/hun virket åndsfraværende (testledd 5)	0.89	1.05
Han/hun fant på noe annet å gjøre enn å være sammen med deg (testledd 6)	0.97	1.18
Han/hun ble frustrert og irritert (testledd 7)	1.18	1.23
Han/hun skjøv deg bort (testledd 8)	0.30	0.74
Han/hun kritiserte deg (testledd 9)	0.94	1.06
Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke ønsket noe fysisk berøring (testledd 10)	0.37	0.84
Han/hun sa noe sårende eller krenkende (testledd 11)	0.48	0.78
Han/hun foreslo at dere kunne gjøre noe annet (testledd 12)	0.80	0.97
Han/hun kom med unnskyldninger for ikke å ha sex (testledd 13)	0.43	0.95

Faktoranalyse

Det blir kjørt en faktoranalyse, nærmere bestemt en PCA, på alle testleddene som inngår i det nye målet «Avvisning i parforhold» for å undersøke om det er ulike dimensjoner som ligger bak dette målet. Før det blir kjørt en faktoranalyse, undersøkes reliabiliteten til de 13 testleddene for å undersøke om det er hensiktsmessig å fjerne noen av dem. En Cronbach's Alpha viste at den samlede reliabiliteten hadde en høy verdi, $\alpha = .86$.

Dersom man ser på «Corrected Item-Total Correlation», kan man undersøke om noen testledd burde fjernes. Dersom et testledd har en verdi på under .3, burde det vurderes å slettes. Det viser seg at testledd 6, «Han/hun fant på noe annet enn å være sammen med deg», hadde en verdi på .277, i tillegg til at Cronbach's Alpha blir høyere dersom man sletter dette

testleddet. Dermed beslutter jeg å fjerne testledd 6 før det blir kjørt en faktoranalyse på de gjenværende 12 testleddene.

For å sjekke om det er underliggende dimensjoner bak de ulike testleddene, vil jeg først sjekke om det er hensiktsmessig å kjøre en faktoranalyse på datasettet. Forutsetninger for dette vil blant annet være å se om KMO har en verdi på over .5, og om Bartlett's test er signifikant. Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) viser en verdi på .821, og Bartlett's test er signifikant, $p < .001$, og det kan dermed kjøres en faktoranalyse. Jeg tar i bruk Oblique rotasjon (Direct Oblimin), fordi det forventes å være en sammenheng mellom testleddene.

Kaisers foreslår å trekke ut 3 komponenter, noe som også er naturlig når man ser på Scree Plot. Innenfor komponent 1 faller testleddene «Han/hun virket uengasjert i samtaler», «Han/hun ignorerte meg helt», «Han/hun andre snudde seg vekk» og «Han/hun virket åndsfraværende», og får navnet *emosjonell avvisning*. Komponent 2 består av følgende testledd: «Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke ønsket noe fysisk berøring», «Han/hun kom med unnskyldninger for ikke å ha sex», «Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke ønsket sex» og «Han/hun skjøv deg bort», og blir navngitt *fysisk avvisning*. Komponent 3 inneholder testleddene «Han/hun ble frustrert og irritert», «Han/hun kritiserte deg», «Han/hun sa noe sårende eller krenkende» og «Han/hun foreslo at dere kunne gjøre noe annet», og får navnet *fiendtlig avvisning*.

Man kan se at alle komponentene har relativt god konseptuell konsistens, med unntak av testledd 12: «Han/hun foreslo at dere kunne gjøre noe annet», som ikke har en tydelig sammenheng til de andre testleddene som faller under den samme komponenten. Dersom man ser på Pattern Matrix er det ikke en veldig tydelig ladning på komponent 3 (.571) i forhold til komponent 1 (-.259) og komponent 2 (-.318). For å videre undersøke om testleddet skal fjernes, undersøkes reliabiliteten i komponent 3. Testledd 12 viser en brukbar verdi på «Corrected Item-Total Correlation» (.372), men det vises også at reliabiliteten for komponent 3 blir høyere dersom man slettet dette testleddet. Reliabiliteten ligger i utgangspunktet en god verdi, $\alpha = .74$, men øker til $\alpha = .77$ dersom man sletter testledd 12. Verdiene fra denne analysen, i tillegg til en konseptuell vurdering, argumenterer dermed for at man kan slette testledd 12. Dermed kjøres det en ny faktoranalyse med 11 testledd, og det blir besluttet å trekke ut 3 komponenter. Her ser man at komponent 3 ikke har en egenverdi på over 1 (.980), men jeg velger likevel å trekke ut 3 komponenter da den tidligere faktoranalysen viser en konseptuell sammenheng.

Man kan se at testledd 5 (Han/hun virket åndsfraværende) og testledd 11 (Han/hun sa noe sårende eller krenkende) viser svake ladninger på komponentene de er plassert under. For å se om det er akseptabelt å fremdeles ta dem med, undersøkes kommunaliteten til testleddene. Dersom gjennomsnittet av alle testleddenes kommunalitet har en verdi på over .6, er det regnet som akseptabelt å ta med alle testleddene (MacCallum et al., 1999, s. 96). Gjennomsnittet av kommunalitetene er 0.65, og argumenterer derfor for at man kan beholde alle testleddene. På grunnlag av dette i tillegg til den gode konseptuelle konsistensen, beholdes alle testleddene. Det er presentert en oversikt for de tre komponentene og testleddene som faller under dem i tabell 2.

Tabell 2*Faktoranalyse (PCA) for spørsmål angående avvissning (N=126)*

	Emosjonell avvissning	Fysisk avvissning	Fiendtlig avvissning	Kommunalitet
Han/hun ignorerte meg helt	.80	-.11	-.06	.68
Han/hun virket uengasjert i samtaler	.80	.20	.10	.63
Han/hun andre snudde seg vekk	.63	-.31	-.00	.64
Han/hun virket åndsfraværende	.37	-.02	.36	.39
Han/hun kom med unnskyldninger for ikke å ha sex	-.20	-.84	.09	.67
Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke ønsket noe fysisk berøring	.17	-.77	.07	.76
Han/hun ga direkte uttrykk for at han/hun ikke var interessert i sex	.06	-.75	-.08	.56
Han/hun skjøv deg bort	.40	-.52	.12	.68
Han/hun kritiserte deg	-.04	.00	.92	.82
Han/hun ble frustrert og irritert	-.03	-.01	.92	.82
Han/hun sa noe sårende eller krenkende	.23	-.30	.34	.45
Eigenvalue	4.83	1.29	0.98	
% of variance	44	12	9	
Total variance			65	

Notat. Faktorladninger høyere enn .40 er i uthevet skrift. Ekstraksjonsmetoden som ble tatt i bruk er Principal Component Analysis, rotert med Oblique (Direct Oblimin). Verdiene er rapport fra Pattern Matrix

Deretter undersøkes reliabiliteten for de tre nye komponentene for å se om det er hensiktsmessig å lage 3 nye samlevariabler. Alle de tre komponentene viste god reliabilitet. Emosjonell avvisning viser en reliabilitet på $\alpha = .72$, fysisk avvisning viste en reliabilitet på $\alpha = .79$, og fiendtlig avvisning viste en reliabilitet på $\alpha = .76$. Dersom man så på «Corrected Item-Total Correlations», viste ingen av komponentene verdier på under .3, noe som indikerer gode korrelasjoner mellom testleddene som faller innenfor hver komponent. Cronbach's Alpha blir ikke høyere dersom man sletter testledd på komponent 1 eller komponent 2. På komponent 3 blir det foreslått at Cronbach's Alpha hadde økt verdien til $\alpha = .80$, og dermed at målet hadde hatt en bedre reliabilitet dersom man hadde slettet testledd 11 (han/hun sa noe sårende eller krenkende). Men, på grunn av den gode konseptuelle konsistensen, og med tanke på at det kun er 3 testledd innenfor komponenten, besluttes det å beholde alle testleddene likevel. Dermed blir det laget tre nye mål for de tre nye underdimensjonene *emosjonell avvisning, fysisk avvisning og fiendtlig avvisning*.

Deretter undersøkes reliabiliteten for de 11 gjenværende testleddene som har blitt tatt med fra faktoranalysen, for å se om det er hensiktsmessig å lage et nytt samlet mål for avvisning. Samlet sett viser målet en god Cronbach's Alpha, $\alpha = .86$, med akseptable verdier på «Corrected Item-Total Correlation», og det vises ikke at målet blir bedre dersom man sletter testledd. Dermed summeres scorene til de 11 testleddene, og det nye målet får navnet *avvisning, samlet*.

Korrelasjonsanalyse

For å undersøke validiteten til samlet avvisning og de tre dimensjonene som er opprettet, blir det kjørt en Pearsons korrelasjonsanalyse opp mot valideringsmålene ensomhet og kroppslig selvaktelse. Ut fra forskning presentert tidligere i denne oppgaven, forventes det at avvisning i parforhold har en positiv korrelasjon med ensomhet tilknyttet partner (hypotese 1), og at avvisning i parforhold har en negativ korrelasjon med kroppslig selvaktelse (hypotese 2). Jeg kommer også til å utforske kjønnsforskjeller innenfor de ulike korrelasjonene. Korrelasjonsanalysens resultater for hele utvalget er presentert i tabell 3 (N = 126), resultatene for det kvinnelige utvalget er presentert i tabell 4 (n = 76), og resultatene fra det mannlige utvalget er presentert i tabell 5 (n = 50). Signifikansen til de ulike korrelasjonene kommer ikke til å bli tatt i betraktning da utvalget er relativt lite, noe som ofte resulterer i ikke-signifikante resultater.

Korrelasjonsanalyse for «Avvisning i parforhold» opp mot ensomhet

Korrelasjonsanalysen fra det samlede utvalget viser at partneravvisning er svakt til moderat positivt korrelert med ensomhet tilknyttet partner, noe som vil si at mer opplevd avvisning fra partneren henger sammen med en større ensomhetsfølelse tilknyttet partner. Partneravvisning og ensomhet tilknyttet familie viste en svak negativ korrelasjon, som vil tilsi at mer opplevd avvisning fra partneren er assosiert med mindre ensomhet tilknyttet familie. Partneravvisning og ensomhet tilknyttet vennskap viste en svak positiv korrelasjon, noe som vil si at mer partneravvisning har en sammenheng med mer ensomhet tilknyttet vennskap.

Tabell 3

Korrelasjonsanalyse for å utforske sammenheng mellom avvisning i tilknytning til partner, ensomhet i tilknytning til partner og kroppslig selvaktelse (N=126)

Variabel	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Avvisning, samlet								
2. a) Emosjonell avvisning	.84***							
3. b) Fysisk avvisning	.82***	.53***						
4. c) Fiendtlig avvisning	.80***	.54***	.48***					
5. Ensomhet, familie	-.04	.05	-.05	-.10				
6. Ensomhet, vennskap	.10	.13	.09	.01	.32***			
7. Ensomhet, partner	.30***	.45***	.13	.14	.11	.31***		
8. Kroppslig selvaktelse	-.20*	-.24**	-.06	-.20*	-.13	-.29**	-.35***	
<i>M</i>	7.69	3.00	2.09	2.60	1.55	1.87	1.74	3.68
<i>SD</i>	6.89	2.90	2.91	2.56	0.59	0.69	0.64	0.75

Notat. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Det kvinnelige utvalget isolert viser en svak positiv korrelasjon mellom partneravvisning og alle dimensjonene av ensomhet, som vil si at mer opplevelse av partneravvisning er assosiert med ensomhet tilknyttet partner, familie og vennskap. Den sterkeste korrelasjonen vistes mellom partneravvisning og ensomhet tilknyttet partner.

Tabell 4

Korrelasjonsanalyse for å utforske sammenheng mellom avvisning i tilknytning til partner, ensomhet i tilknytning til partner og kroppslig selvaktelse hos kvinner (n = 76)

Variabel	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Avvisning, samlet								
2. a) Emosjonell avvisning	.83***							
3. b) Fysisk avvisning	.65***	.35**						
4. c) Fiendtlig avvisning	.65***	.29*	.15					
5. Ensomhet, familie	.08	.12	.07	-.03				
6. Ensomhet, vennskap	.14	.20	.07	-.00	.39***			
7. Ensomhet, partner	.20	.38***	.02	-.07	.13	.33**		
8. Kroppslig selvaktelse	-.28*	-.25*	-.12	-.21	-.27**	-.38***	-.29**	
<i>M</i>	6.82	3.16	1.45	2.21	1.52	1.82	1.80	3.59
<i>SD</i>	4.48	2.56	1.72	1.91	0.61	0.68	0.65	0.77

Notat. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Det mannlige utvalget viser en moderat til sterk positiv korrelasjon mellom partneravvisning og ensomhet tilknyttet partner, noe som vil si at mer partneravvisning er assosiert med en større ensomhetsfølelse tilknyttet partner. Det er vist en svak negativ korrelasjon mellom partneravvisning og ensomhet tilknyttet familie, som vil si at mer partneravvisning og mindre ensomhet tilknyttet familie henger sammen. Det er vist en svak positiv korrelasjon mellom partneravvisning og ensomhet tilknyttet vennskap, som vil si at mer partneravvisning er assosiert med en sterkere ensomhetsfølelse tilknyttet vennskap.

Tabell 5

Korrelasjonsanalyse for å utforske sammenheng mellom avvisning i tilknytning til partner, ensomhet i tilknytning til partner og kroppslig selvaktelse hos menn (n=50)

Variabel	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Avvisning, samlet								
2. a) Emosjonell avvisning	.93***							
3. b) Fysisk avvisning	.88***	.72***						
4. c) Fiendtlig avvisning	.87***	.77***	.58***					
5. Ensomhet, familie	-.15	-.03	-.17	-.20				
6. Ensomhet, vennskap	.06	.06	.09	-.00	.22			
7. Ensomhet, partner	.48***	.56***	.31*	.44**	.11	.32*		
8. Kroppslig selvaktelse	-.23	-.23	-.13	-.28	.09	-.18	-.41**	
<i>M</i>	9.08	2.75	3.10	3.23	1.58	1.94	1.64	3.83
<i>SD</i>	9.44	3.38	3.96	3.28	0.57	0.71	0.60	0.2

Notat. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

De tre dimensjonene av avvisning ble utforsket opp mot de ulike ensomhetsdimensjonene. Analysen med hele utvalget viste en moderat til sterk positiv korrelasjon mellom emosjonell avvisning og ensomhet tilknyttet partner, dette vil si at jo mer man føler på emosjonell avvisning fra partneren, jo mer vil man også føle på ensomhet tilknyttet partner. Fysisk avvisning og fiendtlig avvisning hadde svake positive korrelasjoner med ensomhet tilknyttet partner, noe som tilsier at fysisk og fiendtlig avvisning er assosiert med mer ensomhet tilknyttet partner.

De kvinnelige respondentenes resultater viste en moderat positiv korrelasjon mellom emosjonell avvisning og ensomhet tilknyttet partner, og indikerer dermed at jo mer emosjonelt avvist man opplever at man blir av partner, jo mer ensom føler man seg tilknyttet partneren sin. Fysisk avvisning og ensomhet tilknyttet partner hadde en svak positiv korrelasjon, som vil tilsa at mer fysisk avvisning henger sammen med mer ensomhet tilknyttet partner. Fiendtlig avvisning og ensomhet tilknyttet partner har svak en negativ korrelasjon, som vil si at mer fiendtlig avvisning er assosiert med en mindre ensomhet tilknyttet partner.

Det mannlige utvalget viste moderate til sterke positive korrelasjoner mellom ensomhet tilknyttet partner og alle avvisningsdimensjonene, og dermed at en større opplevelse av de ulike avvisningstypene henger sammen med mer ensomhetsfølelse tilknyttet partner. Emosjonell avvisning hadde den sterkeste korrelasjonen, etterfulgt av fiendtlig avvisning som viste en moderat til sterk korrelasjon, og til slutt fysisk avvisning som viste en moderat korrelasjon til ensomhet tilknyttet partner.

Avvisningsdimensjonene i samlet utvalg og for hver av kjønnene isolert viste nesten utelukkende tydeligere positive korrelasjoner til ensomhet tilknyttet partner, enn til ensomhet tilknyttet familie og vennskap. De eneste unntakene vistes hos det kvinnelige utvalget isolert. Her vistes det litt tydeligere positive korrelasjoner mellom fysisk avvisning og ensomhet tilknyttet familie og vennskap, enn ensomhet tilknyttet partner. I tillegg til dette, viste fiendtlig avvisning en sterkere negativ korrelasjon til partnerensomhet enn ensomhet tilknyttet familie og vennskap.

Korrelasjonsanalyse for «Avvisning i parforhold» opp mot kroppslig selvaktelse

Kroppslig selvaktelse hadde en svak negativ korrelasjon med samlet partneravvisning, som vil si at bedre kroppslig selvaktelse henger sammen med mindre opplevd avvisning, og omvendt. Emosjonell avvisning, fiendtlig avvisning, og fysisk avvisning hadde også svake negative korrelasjoner til kroppslig selvaktelse, som vil si at mer av alle disse avvisningstypene er assosiert med en dårligere kroppslig selvaktelse. Av avvisningsdimensjonene, hadde emosjonell avvisning den sterkeste negative korrelasjonen til kroppslig selvaktelse, etterfulgt av fiendtlig avvisning, og til slutt fysisk avvisning.

Det kvinnelige utvalget isolert viste en svak negativ korrelasjon mellom kroppslig selvaktelse og samlet avvisning, i tillegg til alle avvisningsdimensjonene, noe som vil si at mer avvisning av alle typer er assosiert med en dårligere kroppslig selvaktelse. Av avvisningsdimensjonene, hadde emosjonell avvisning den tydeligste negative korrelasjonen, etterfulgt av fiendtlig avvisning, og til slutt fysisk avvisning. Det mannlige utvalget viste i likhet med det kvinnelige utvalget svake negative korrelasjoner til alle avvisningstypene. Av avvisningsdimensjonene viste emosjonell avvisning den tydeligste negative korrelasjonen til kroppslig selvaktelse, etterfulgt av fiendtlig avvisning, og til slutt fysisk avvisning.

Diskusjon

Hensikten med denne oppgaven var å undersøke om avvisning i parforhold er et reliabelt og valid mål med gode psykometriske egenskaper. I tillegg til å undersøke avvisning

i parforhold som et samlet mål, ble det gjennom faktoranalyse funnet tre nye dimensjoner; *Romantisk avvisning, fysisk avvisning og fiendtlig avvisning*, som også ble testet for reliabilitet og validitet. Analysene som har blitt utført i denne studien ga varierende resultater. Reliabilitetstester tyder på at avvisning samlet og de tre nye dimensjonene alle har en god indre konsistens som både kan argumenteres for konseptuelt, og gjennom analytiske tester. Når det videre ble undersøkt validitet gjennom korrelasjonsanalyse, viste de fleste korrelasjonene de resultatene som var forventet i tråd med hypotesene, men noen resultater var overraskende. Spesielt når man så nærmere på kjønnsforskjeller og de ulike avvisningsdimensjonene ga disse varierende utslag, og ikke nødvendigvis på de områdene det var naturlig å tro det. Først skal resultatene som omhandlet hypotese 1 undersøkes, deretter resultatene som omhandlet hypotese 2.

Diskusjon av resultater tilknyttet hypotese 1

Hypotese 1, «*Avvisning i parforhold*» korrelerer positivt med *opplevd ensomhet i parforhold*, ble først undersøkt med avvisning som et endimensjonalt mål mot de tre ulike ensomhetstypene, både med et samlet utvalg, og med kvinner og menn isolert. Resultatene fra det samlede utvalget viste en svak til moderat positiv korrelasjon mellom samlet partneravvisning og ensomhet tilknyttet partner, og støtter dermed hypotesen. Når man så på kvinner og menn hver for seg og deres korrelasjoner mellom partneravvisning og ensomhet tilknyttet partner, viste kvinner en svak positiv korrelasjon, mens menn viste en moderat til sterk korrelasjon. Resultatene for menn og kvinner gir støtte for hypotesen, men det er overraskende at menn har enn tydeligere korrelasjon enn kvinner.

Når man så på avvisning som et tredimensjonalt mål opp mot ensomhet, viste det samlede utvalget positive korrelasjoner med alle dimensjonene, og gir dermed støtte for hypotesen. Den sterkeste korrelasjonen til partneravvisning var emosjonell avvisning, etterfulgt av fiendtlig avvisning, og til slutt fysisk avvisning. Det kvinnelige utvalget viste positive korrelasjoner til emosjonell avvisning og fysisk avvisning, men negativ korrelasjon til fiendtlig avvisning, og gir dermed ikke støtte for hypotesen. Det mannlige utvalget viste positive korrelasjoner til alle avvisningsdimensjonene, og gir dermed også støtte for hypotesen. Korrelasjonene var igjen sterkere hos det mannlige enn hos det kvinnelige utvalget, noe som ikke var forventet, og dermed tyder på usikkerhet tilknyttet målets validitet.

Det er også viktig å merke seg at det samlede utvalget, det kvinnelige utvalget, og det mannlige utvalget for det meste viste tydeligere korrelasjoner mellom avvisningsvariablene og ensomhet i parforhold, enn ensomhet tilknyttet venner og familie. Dette funnet tyder på at

«Avvisning i parforhold» har diskriminant validitet, altså at det blir vist at målet ikke korrelerer med andre mål som har en annen konseptuell betydning; Det forventes at partneravvisning kun skal korrelere med ensomhet tilknyttet partner og ikke ensomhet tilknyttet familie eller vennskap, og korrelasjonsanalysen samstemmer med denne forventningen.

Det var kun fysisk avvisning hos det kvinnelige utvalget som hadde en sterkere positiv korrelasjon tilknyttet familie og vennskap, enn til ensomhet tilknyttet partner. Dette kan tyde på denne dimensjonen ikke er valid. Fiendtlig avvisning hos det kvinnelige utvalget hadde som nevnt en negativ korrelasjon til ensomhet tilknyttet partner, og en tydeligere negativ korrelasjon enn til ensomhet tilknyttet familie og vennskap. Dette er også et faktum som argumenterer mot denne dimensjonens validitet.

Svake korrelasjoner mellom partneravvisning og ensomhet tilknyttet partner, spesielt hos det kvinnelige utvalget, er overraskende med tanke på tidligere funn. Forskning som er presentert tidligere i oppgaven har vist at dersom parforholdet ikke er tilfredsstillende, kan dette føre til psykososiale utfordringer som nettopp ensomhet (Flora & Segrin, 2000, s. 812). Dette trenger selvsagt ikke å være tilfellet for alle, men at det er en kjønnsforskjell er overraskende. Dette kan dermed anbefales å undersøkes videre for å kunne fastslå om målet vi har utviklet er valid eller ikke.

Diskusjon av resultater tilknyttet hypotese 2

Hypotese 2, «*Avvisning i parforhold*» korrelerer negativt med *kroppslig selvaktelse*, ble først undersøkt med avvisning som et endimensjonalt mål opp mot selvaktelse både med et samlet utvalg, og med kvinner og menn isolert. Resultatene fra det samlede utvalget viste en negativ korrelasjon mellom samlet partneravvisning og kroppslig selvaktelse, og støtter dermed hypotesen. Når man så på kvinner og menn hver for seg, viste begge kjønnene negative korrelasjoner mellom samlet avvisning og kroppslig selvaktelse, og støtter dermed også opp under hypotesen.

Når man så på de tre avvisningsdimensjonene hos det samlede utvalget, viste alle dimensjonene negative korrelasjoner til kroppslig selvaktelse. Dette gjaldt også for det kvinnelige og det mannlige utvalget isolert, og støtter dermed opp under hypotesen. Det ble vist relativt lik styrke på alle korrelasjonene for det kvinnelige og det mannlige utvalget, der kvinner hadde litt sterkere korrelasjoner for to av de tre dimensjonene. Dette gir delvis støtte for forskning vist i innledningen, som viser at menn verdsetter fysisk attraktivitet hos partner i litt større grad enn det kvinner gjør (Feingo, 1990), og dermed at avvisning kan føre til større

påvirkninger på selvaktelse hos kvinner, enn hos menn. Det er imidlertid viktig å påpeke at forskjellene var såpass små at man ikke kan konkludere med en tydelig forskjell mellom menn og kvinner.

Et overraskende funn, var at fysisk avvisning hadde den svakeste korrelasjonen til kroppslig selvaktelse hos samlet utvalg, og hos kvinner og menn isolert. Teori presentert tidligere i oppgaven som omhandlet partnerverdi, viste at attraktivitet er svært viktig når man skal tiltrekke seg partnere (Fletcher et al., 1999). Som tidligere nevnt er det allment kjent at attraktivitet står sentralt når man skal tiltrekke seg og velge partnere, og at avvisning fra en potensiell partner dermed kan tolkes som at han eller hun ikke ser på deg som attraktiv nok for å vise interesse (Harrington & Overall, 2021) – dette handler riktig nok ikke om individer som er i parforhold, men det er naturlig å forvente at dette er tilfellet også her. Konseptuelt, er dette også et overraskende funn. Det hadde vært naturlig å forvente at avvisning som spesifikt omhandler å ikke være nær den andres kropp skulle ha en tydeligere negativ sammenheng med ens egen oppfattelse av sin kroppen sin, noe som ikke var tilfellet i denne studien. Dermed kan resultatene vi har fått tyde på at avvisningsdimensjonene ikke er valide.

Samlet diskusjon for resultatene fra korrelasjonsanalysene

På grunn av varierende og overraskende resultater når det kommer til korrelasjon mellom de ulike avvisningsdimensjonene opp mot ensomhet og selvaktelse, både for samlet utvalg og for kvinner og menn isolert sett, er det mulig at partneravvisning fungerer bedre som et endimensjonalt mål. Det hadde vært hensiktsmessig å utforske dette videre med et større utvalg, for å undersøke om det hadde ført til at korrelasjonene hadde slått ut annerledes.

Styrker og begrensninger

Som nevnt, ble «Act Nomination» tatt i bruk for å innsamle informasjon om typiske måter å føle seg avvist på. En svakhet ved dette i vårt prosjekt, var at flesteparten av forslagene ble hentet fra medlemmene av bachelorgruppen, som er en relativt homogen gruppe. Alle er på omtrent samme alder – tidlig 20-årene, det er en stor overvekt av kvinner, alle bor i Norge og går på universitetet. Selv om man kan argumentere for at vi forhørte oss med venner og bekjente for forslag, er dette trolig ikke representativt for alle studentene ved NTNU, eller resten av befolkningen. Det er også et viktig poeng at selv om vi hadde fått innhentet informasjon fra et representativt utvalg av hele befolkningen, var det opp til oss i bachelorgruppen å velge ut de formene for avvisning vi selv mente var mest frekvente. Dermed vil det muligens være flere typer avvisning som oppleves vanlig i enkelte miljøer

som studentene i vår bachelorgruppe ikke kjenner seg i igjen i, og dermed ikke ville bli tatt med i spørreundersøkelsen.

Det er også et faktum at «Act Nomination» har blitt utført på en annen måte i denne studien enn det som vanligvis er prosedyre. En utbredt metode å gjennomføre dette på er å ta utgangspunkt i et bredt antall handlinger, for så å kutte det ned gjennom faktoranalyse. Det er mulig at målet hadde blitt bedre dersom man hadde gått denne veien framfor å redusere handlingene før man gjennomfører en faktoranalyse, noe som er tilfellet i denne studien.

En annen begrensning ved studien, er at utvalget er relativt lite, og at resultatene dermed kunne fått annerledes utslag med et større utvalg. Det er det er en kjent problematikk innenfor hypotesetesting og signifikans at ulike størrelser på utvalg kan påvirke resultatet man får, dermed kan det være at resultatene i denne studien kunne blitt signifikante med et større utvalg (Field, 2005, s. 3). Som tidligere nevnt, er dette grunnen til at signifikans ikke ble tatt hensyn til i denne studien. Et lite utvalg kan også ha konsekvenser for andre aspekter ved statistiske undersøkelser; Korrelasjonskoeffisienter svinger fra utvalg til utvalg, og mye større i mindre utvalg enn i store. Dette kan blant annet ha konsekvenser for faktoranalyse, som har blitt tatt i bruk i denne studien. Det er mye omdiskutert hvor «grensen» går for hvor stort et utvalg må være for å kunne gjennomføre en faktoranalyse, og fagfolk er ikke enige. Noen mener grensen går på 100 (Kline, 1979), andre anbefaler et minimumsutvalg på 250 (Cattell, 1978), mens andre forskere igjen foreslår at et utvalg på over 500 eller fler er noe å strebe etter (Comrey & Lee, 1992), men det er lite empirisk bevis for å støtte disse forslagene (Mundfrom et al., 2005, s. 159). Uansett hvem som har «rett», kan man med ganske stor sikkerhet argumentere for at utvalget i denne studien på 126 er i det minste laget når det kommer til å kunne gjennomføre en faktoranalyse.

Det er også et faktum at respondentene er et relativt homogent utvalg; Alle er studenter ved NTNU, og de fleste er tidlig i 20-årene. I tillegg til dette, er det som nevnt kun heterofile som er representert i denne undersøkelsen. På grunn av dette er det lite sannsynlig at funnene i studien er generaliserbart til resten av befolkningen i Norge, i andre steder i verden, eller kan overføres til individer med andre seksuelle orienteringer.

Forslag til videre forskning

Som nevnt, kunne det vært hensiktsmessig å utføre «Act Nomination» med et bredt antall handlinger og deretter redusere dem i en faktoranalyse, for å se om dette hadde resultert i et bedre mål. Det hadde også vært nyttig å teste de psykometriske egenskapene til «Avvisning i parforhold» med et større utvalg, for å se om det hadde påvirket resultatene med

tanke på målets validitet. Det hadde vært interessant å se på funn knyttet til et eldre utvalg, og eventuelt om måtene man opplever seg avvist på forandrer seg med alderen. Man kunne også utforsket resultater med et større spenn i sosioøkonomisk status, og fra ulike kulturer. Det hadde vært nyttig å se på andre seksuelle orienteringer, og eventuelt om det er ulikheter med tanke på måter man opplever seg avvist, og deres kobling til avvisning og ensomhet.

Det hadde også vært hensiktsmessig å se på avvisning i sammenheng med aktiv søking. For å oppleve aksept eller avvisning, er det naturlig at man aktivt søker etter det. Det er også naturlig å forvente at de som søker mer opplever mer avvisning, på samme måte som de også opplever mer aksept. I tilknytning til dette er det et faktum at enkelte ikke nødvendigvis føler et behov for seksuell eller romantisk kontakt fra partneren, og dermed heller ikke søker etter det. I sammenheng med dette hadde det vært spennende å utforske kjønnsforskjeller når det kommer til ulik type søking og avvisning; Søker menn mer seksuelt, og kvinner mer romantisk? Hvordan henger deres opplevelse av avvisning sammen med de ulike søkeatferdene, og har dette en sammenheng med ensomhet? Dette er alle spørsmål det hadde vært interessant å se nærmere på.

Praktiske implikasjoner

Dette målet kan bli tatt i bruk i parterapi, for å bedre forholdskvaliteten. Forskning har, som sagt, vist at det å være i et parforhold kan være en beskyttende faktor for ensomhet (Ercole & Parr, 2020, s. 5), men kun dersom parforholdet er givende og møter de behovene man har. Hvis dette ikke er tilfellet, kan det gi flere negative konsekvenser å være i et romantisk parforhold enn å være singel (Wickrama et al., 1997), dermed er det viktig å ha en god kommunikasjon rundt forholdet man er i for å opprettholde en god relasjon. Det er viktig å understreke at denne studien omhandler opplevd avvisning i et forhold, og ens opplevelse av avvisning er ikke nødvendigvis i konsensus med virkeligheten. Det er derfor viktig å snakke om avvisning i et parforhold for å øke forståelsen for betydningen av partnerens handlinger, og hvordan ens egen oppførsel påvirker partneren. På denne måten kan man gjensidig forstå hvordan partneren trenger at man behandler den andre for å føle seg verdsatt, i tillegg til å avdekke måter man handler på som fører til at partneren føler seg avvist. Ord og gjerninger kan føre til at partneren føler seg avvist selv om det ikke var ment slik, noe som er viktig å være klar over. Som tidligere vist i denne oppgaven, kan følelsen av avvisning føre til ensomhet, som igjen har flere negative ringvirkninger, og dårligere kroppslig selvaktelse. Det er derfor viktig å være bevisst på denne tematikken, og ta det på alvor.

Konklusjon

«Avvisning i parforhold» viser en god indre konsistens både som et endimensjonalt og et tredimensjonalt mål, men validiteten til partneravvisning og deres dimensjoner burde utforskes videre for å kunne fastslå om det er et valid mål. Resultatene fra korrelasjonsanalysene bekreftet både hypotese 1, «*Avvisning i parforhold*» *korrelerer positivt med opplevd ensomhet i et forhold*, og hypotese 2 «*Avvisning i parforhold*» *korrelerer negativt med kroppslig selvaktelse*, med avvisning som et endimensjonalt mål. De ulike avvisningsdimensjonene ga imidlertid varierende og uforventede korrelasjoner der flere resultater var overraskende basert på tidligere forskning. På grunnlag av dette, kan det argumenteres for at det kan være hensiktsmessig å se på «Avvisning i parforhold» som et endimensjonalt mål framfor et tredimensjonalt mål. Oppsummeringsvis, kan man si at «Avvisning i parforhold» er et reliabelt mål, men at validiteten må undersøkes ytterligere før man kan konkludere med at det er et godt mål med gode psykometriske egenskaper.

Kildeliste:

- Adamczyk, K. (2018). Direct and indirect effects of relationship status through unmet need to belong and fear of being single on young adults' romantic loneliness. *Personality and Individual Differences, 124*, 124–129. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.12.011>
- Bale, C., & Archer, J. (2013). Self-Perceived Attractiveness, Romantic Desirability and Self-Esteem: A Mating Sociometer Perspective. *Evolutionary Psychology, 11*(1), 147470491301100100. <https://doi.org/10.1177/147470491301100107>
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Berscheid, E., Dion, K., Walster, E., & Walster, G. W. (1971). Physical attractiveness and dating choice: A test of the matching hypothesis. *Journal of Experimental Social Psychology, 7*(2), 173–189. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(71\)90065-5](https://doi.org/10.1016/0022-1031(71)90065-5)
- Block, J., & Robins, R. W. (1993). A Longitudinal Study of Consistency and Change in Self-Esteem from Early Adolescence to Early Adulthood. *Child Development, 64*(3), 909–923. <https://doi.org/10.2307/1131226>
- Brase, G. L., & Guy, E. C. (2004). The demographics of mate value and self-esteem. *Personality and Individual Differences, 36*(2), 471–484. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00117-X](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00117-X)
- Byers, E. S., & Heinlein, L. (1989). Predicting initiations and refusals of sexual activities in married and cohabiting heterosexual couples. *The Journal of Sex Research, 26*(2), 210–231. <https://doi.org/10.1080/00224498909551507>
- Cattell, R. (1978). *The Scientific Use of Factor Analysis in Behavioral and Life Sciences*. Springer Science & Business Media.
- Cohen, A. R. (1959). Some implications of self-esteem for social influence. I *Personality and*

- persuasibility* (s. 102–120). Yale Univer. Press.
- Collins, W. A., Welsh, D. P., & Furman, W. (2009). Adolescent Romantic Relationships. *Annual Review of Psychology*, *60*(1), 631–652.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.60.110707.163459>
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*.
- Field, A. (2005). *Effect Sizes, Null Hypothesis Significance Testing (NHST)*.
- DiTomasso, E., Brannen, C., & Best, L. A. (2004). *Measurement and Validity Characteristics of the Short Version of the Social and Emotional Loneliness Scale for Adults*.
- DiTomasso, E., & Spinner, B. (1993). *The development and initial validation of the Social and Emotional Loneliness Scale for Adults (SELSA)*.
- Downey, G., Bonica, C., & Rincón, C. (1999). Rejection Sensitivity and Adolescent Romantic Relationships. In B. B. Brown, C. Feiring, & W. Furman (Red.), *The Development of Romantic Relationships in Adolescence* (s. 148–174). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781316182185.008>
- Dush, C. M. K., & Amato, P. R. (2005). Consequences of relationship status and quality for subjective well-being. *Journal of Social and Personal Relationships*, *22*(5), 607–627.
<https://doi.org/10.1177/0265407505056438>
- Eisenberger, N. I., Lieberman, M. D., & Williams, K. D. (2003). Does Rejection Hurt? An fMRI Study of Social Exclusion. *Science*, *302*(5643), 290–292.
- Ercole, V., & Parr, J. (2020). *Problems of Loneliness and Its Impact on Health and Well-Being*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-69627-0_127-1
- Feingo, A. (1990). *Gender differences in effects of physical attractiveness on romantic attraction*. <https://psycnet.apa.org/fulltext/1991-12468-001.html>
- Field, A. (2005). *Effect Sizes, Null Hypothesis Significance Testing (NHST)*.

- Flora, J., & Segrin, C. (2000). Relationship Development in Dating Couples: Implications for Relational Satisfaction and Loneliness. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17(6), 811–825. <https://doi.org/10.1177/0265407500176006>
- Gilovich, T., Keltner, D., Chen, S., & Nisbett, R. E. (2019). *Social Psychology*. W. W. Norton & Company.
- Hays, R. D., & DiMatteo, M. R. (1987). *A Short-Form Measure of Loneliness*.
- Heatherton, T. F., & Polivy, J. (1991). *Development and Validation of a Scale for Measuring State Self-Esteem*.
- Heinrich, L. M., & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26(6), 695–718. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.04.002>
- Huseby, T. (2016). *Hvorfor gjør det så vondt å bli avvist?* Psykologisk.no. <https://psykologisk.no/2016/03/hvorfor-er-vi-redd-for-a-vaere-oss-selv/>
- James, W. (1890). *The Principles of Psychology*.
- Kim, J. J., Muise, A., Sakaluk, J. K., Rosen, N. O., & Impett, E. A. (2020). When Tonight Is Not the Night: Sexual Rejection Behaviors and Satisfaction in Romantic Relationships. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 46(10), 1476–1490. <https://doi.org/10.1177/0146167220907469>
- Kline, P. (1979). *Psychometrics and Psychology*. https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Psychometrics%20and%20psychology&year=1979
- Kross, E., Berman, M. G., Mischel, W., Smith, E. E., & Wager, T. D. (2011). Social rejection shares somatosensory representations with physical pain. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 108(15), 6270–6275. <https://doi.org/10.1073/pnas.1102693108>
- Leary, M. R. (2001). *Interpersonal Rejection*. Oxford University Press, USA.

- Leary, M. R., & Baumeister, R. F. (2000). The nature and function of self-esteem: Sociometer theory. I *Advances in Experimental Social Psychology* (Bd. 32, s. 1–62). Academic Press. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(00\)80003-9](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(00)80003-9)
- London, B., Downey, G., Bonica, C., & Paltin, I. (2007). Social Causes and Consequences of Rejection Sensitivity. *Journal of Research on Adolescence*, *17*(3), 481–506. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2007.00531.x>
- MacCallum, R. C., Widaman, K. F., Zhang, S., & Hong, S. (1999). Sample Size in Factor Analysis. *Psychological Methods*, *4*(1), 84. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.4.1.84>
- Mich, C., Connors, S., & Feldman, L. (2014). The impact of experiential learning on student perceptions of a career in sales. *Academy of Marketing Studies Journal*, *18*, 1–18.
- Mikulincer, M., & Goodman, G. S. (2006). *Dynamics of Romantic Love: Attachment, Caregiving, and Sex*. Guilford Press.
- Muise, A., Kim, J. J., Impett, E. A., & Rosen, N. O. (2017). Understanding When a Partner Is Not in the Mood: Sexual Communal Strength in Couples Transitioning to Parenthood. *Archives of Sexual Behavior*, *46*(7), 1993–2006. <https://doi.org/10.1007/s10508-016-0920-2>
- Mundfrom, D. J., Shaw, D. G., & Ke, T. L. (2005). Minimum Sample Size Recommendations for Conducting Factor Analyses. *International Journal of Testing*, *5*(2), 159–168. https://doi.org/10.1207/s15327574ijt0502_4
- Murray, S. L., Holmes, J. G., & Collins, N. L. (2006). Optimizing assurance: The risk regulation system in relationships. *Psychological Bulletin*, *132*(5), 641. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.132.5.641>
- Pyszczynski, T., Greenberg, J., Solomon, S., Arndt, J., & Schimel, J. (2004). *Why Do People Need Self-Esteem? A Theoretical and Empirical Review*. <https://psycnet.apa.org/fulltext/2004-13724-007.html>

- Qualter, P., Vanhalst, J., Harris, R., Van Roekel, E., Lodder, G., Bangee, M., Maes, M., & Verhagen, M. (2015). Loneliness Across the Life Span. *Perspectives on Psychological Science*, *10*(2), 250–264. <https://doi.org/10.1177/1745691615568999>
- Romero-Canyas, R., Downey, G., Berenson, K., Ayduk, O., & Kang, N. J. (2010). Rejection Sensitivity and the Rejection–Hostility Link in Romantic Relationships. *Journal of Personality*, *78*(1), 119–148. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2009.00611.x>
- Rotenberg, K. J., & Korol, S. (1995). The role of loneliness and gender in individuals' love styles. *Journal of Social Behavior & Personality*, *10*(3), 537–546.
- Rotenberg, K. J., Shewchuk, V.-A., & Kimberley, T. (2001). Loneliness, Sex, Romantic Jealousy, and Powerlessness. *Journal of Social and Personal Relationships*, *18*(1), 55–79. <https://doi.org/10.1177/0265407501181003>
- Singh, D. (2002). *Female Mate Value*. 11.
- Wickrama, K. A. S., Lorenz, F. O., Conger, R. D., & Elder Jr., G. H. (1997). Marital quality and physical illness: A latent growth curve analysis. *Journal of Marriage and the Family*, *59*(1), 143–155. <https://doi.org/10.2307/353668>